

Raadsvoorstel

Aan: de gemeenteraad

Datum: 1 oktober 2024

Raadsvergadering: 24 oktober 2024

Commissie: Begroting

Organisatieonderdeel: Financiën, Inkoop en Juridische Zaken

Portefeuillehouder: Wethouder Vijselaar

Naam behandelend ambtenaar: Gilbert Okx/Rick Nederend

Registratienummer: 748727

Ter inzage:

- Bijlage(n):**
- 1 | Programmabegroting 2025-2028
 - 2 | Maatregelenpakket
 - 3 | Raadsinformatiebrief Verschil in prognoses van de Algemene Reserve 2026
 - 4 | Raadsinformatiebrief Afdoen toezegging externe inhuur en onderzoeken
 - 5 | Raadsinformatiebrief Overzicht gemeentelijke taken en de budgetten 2025 – 2028
 - 6 | Raadsinformatiebrief uitkomsten septembercirculaire gemeentefonds 2024

Onderwerp: Programmabegroting 2025 - 2028

Voorstel om te besluiten:

1. De programmabegroting 2025 inclusief het maatregelenpakket vast te stellen en hiermee:
 - a. de lasten en baten vast te stellen volgens het onderdeel financiën in dit voorstel;
 - b. de investeringen van de jaarschijf 2025 beschikbaar te stellen.

Inleiding

De programmabegroting 2025 - 2028 vormt de basis voor het uitvoeren van de plannen en de financiering van deze plannen voor komend jaar. Daarnaast geeft de programmabegroting een meerjarig beeld van de financiële situatie van de gemeente.

Het college presenteert een sluitende programmabegroting inclusief het maatregelenpakket. Op deze manier voldoen we aan de eisen van de toezichthouder. De programmabegroting zonder maatregelenpakket laat een negatief begrotingsresultaat zien van ongeveer € 2,5 miljoen. Dit tekort is ontstaan uit een reeds bestaand tekort van ongeveer € 1 miljoen na besluitvorming over de Kadernota. Daarnaast zijn er verschillende mutaties die leiden tot extra uitgaven van ongeveer € 1,5 miljoen. Hierbij gaat met name om volume-, loon en prijsontwikkelingen en de extra uitgaven voor Jeugd en Wmo op basis van het reële tarievenonderzoek (zie: Financiële hoofdlijnen). Om die

reden stelt het college voor om verschillende maatregelen te nemen, zoals beschreven in het maatregelenpakket, om het tekort van € 2,5 miljoen op te lossen.

NB 1. Met bijlage 3, 4 en 5 wordt uitvoering gegeven aan de motie Kadernota: Analyse Algemene Reserve ontwikkeling en de toezeggingen over Externe inhuur en onderzoeken.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de programmabegroting stelt de gemeenteraad de beleidsmatige en financiële kaders voor het jaar 2025. Op basis van deze kaders geeft het college uitvoering aan de plannen voor het komende jaar.

Argumenten

1.1 De programmabegroting geeft een reëel beeld van de inkomsten en uitgaven

De toezichthouder toetst of de gemeente een reële begroting presenteert. Met deze programmabegroting voldoen wij aan deze eis. In de programmabegroting zijn alle te verwachten kosten – inclusief volume-, loon- en prijsontwikkelingen – meegenomen.

1.2 De extra inkomsten vanuit het Rijk en de lokale heffingen op basis van een indexering van 3,5% zijn onvoldoende om de extra uitgaven te compenseren

Na vaststelling van de Kadernota resteerde een tekort van ongeveer € 1 miljoen. Verschillende mutaties hebben geleid tot extra inkomsten en uitgaven met een resultaat van € 1,5 miljoen negatief. Dit leidt tot een tekort van € 2,5 miljoen. De grootste mutatie is de volume-, loon- en prijsontwikkeling die leiden tot ongeveer € 4,7 miljoen aan extra uitgaven. Daarnaast worden € 1,4 miljoen extra uitgaven verwacht op basis van het reële tarievenonderzoek Jeugd en Wmo. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd middels de raasinformatiebrief van 9 juli 2024. Hier tegenover staat € 2,9 miljoen aan extra inkomsten van het Rijk via de meicirculaire en een indexering van 3,5% op de lokale belastingen met een opbrengst van ongeveer € 700.000. Deze extra opbrengsten van in totaal € 3,6 miljoen (€ 2,9 miljoen + € 700.000) zijn onvoldoende om de extra uitgaven van € 4,7 miljoen te compenseren.

1.3 Het college presenteert een sluitende begroting inclusief het maatregelenpakket

Het maatregelenpakket bevat voorstellen om de uitgaven terug te brengen met € 2.250.000. Met dit maatregelenpakket presenteert het college een begroting die sluitend is voor 2025. De keuzes in het maatregelenpakket zijn afgewogen tot stand gekomen volgens het stappenplan beschreven in het coalitieakkoord 'In het hart'. Hierbij is met name gekeken naar het maatschappelijk effect van de maatregelen. Ook is gekeken met welk bedrag de lokale heffingen aanvullend moeten worden verhoogd om de balans tussen het terugbrengen van de uitgaven en het verhogen van de inkomsten te bewaken. Voor 2026 en verder anticiperen we op de landelijke ontwikkelingen bij de Kadernota 2026 om eveneens te komen tot een sluitende begroting.

1.4 Er is een balans gezocht tussen extra inkomsten en het terugbrengen van uitgaven

Bij eerdere besluitvorming over de Kadernota zijn reeds over verschillende ombuigingen besloten. Deze besluiten in combinatie met de voorstellen in dit maatregelenpakket leiden tot een evenwichtige verdeling van het terugbrengen van de uitgaven en het verhogen van de inkomsten. Met de keuzes die door het college worden voorgesteld is sprake van een evenwichtig pakket aan maatregelen. In het maatregelenpakket, inclusief besluitvorming over de Kadernota 2025, heeft een omvang van € 6.640.000.

Overzicht van de effecten van de maatregelen 2025 (bedragen x € 1.000)

	Bedrag	Besluitvorming
Stap 1, 2 en 3 Terugbrengen van de uitgaven:		
Terugbrengen van de uitgaven	1.200	Kadernota 2025
Terugbrengen van de uitgaven	2.250	Begroting 2025 (bijlage 2 bij raadsvoorstel)
<i>Subtotaal</i>	<i>3.450</i>	
Stap 4 incidentele uitgaven dekken uit de algemene reserve:		
Incidentele opschalingskorting 2025 op de opbrengst van de algemene uitkering	1.400	Begroting 2025
<i>Subtotaal</i>	<i>1.400</i>	
Stap 5 Verhogen van de inkomsten:		
Verhogen van de inkomsten	1.500	Kadernota 2025
Verhogen van de inkomsten	290	Begroting 2025 (bijlage 2 bij raadsvoorstel)
<i>Subtotaal</i>	<i>1.790</i>	
Totaal	6.640	

1.5 De uitgaven worden aanvullend teruggebracht met € 2,25 miljoen

Voorgesteld wordt om op diverse onderdelen de uitgaven structureel terug te brengen. Dit werkt ook door in het begrotingsresultaat van 2026 en verder. De maatschappelijke effecten van deze maatregelen zijn onderstaand in beeld gebracht.

Specificatie terugbrengen uitgaven (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Programma 1 Wonen				
1. Minder intensief wegenonderhoud	300	300	300	300
2. Minder intensief groenonderhoud	200	200	200	200
3. Minder onkruidbestrijding	150	150	150	150
4. Verlagen inzet op duurzaamheid	100	100	100	100
5. Later invoeren speelbeleid	100	0	0	0
6. Temporiseren opstellen Omgevingsplan	50	50	50	50
7. Minder vervanging van bomen	30	30	30	30
8. Verminderen natuur en landschap	25	25	25	25
9. Verminderen cultuurhistorie	25	25	25	25
10. Temporiseren uitvoeren actieplan bedrijventerrein Mijdrecht	25	25	25	25
11. Mobiliteits-/Verkeersveiligheidsplan	20	20	20	20
<i>Subtotaal</i>	<i>1.025</i>	<i>925</i>	<i>925</i>	<i>925</i>

Specificatie terugbrengen uitgaven (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Programma 2 Samenleven				
12. Verbeter- en besparingsmaatregelen in het sociaal domein	1.000	2.000	2.000	2.000
13. Stoppen externe coördinatie maatschappelijke partners	75	75	75	75
<i>Subtotaal</i>	<i>1.075</i>	<i>2.075</i>	<i>2.075</i>	<i>2.075</i>
Programma 4 Bestuur en bedrijfsvoering				
14. Temporiseren impuls ICT	150	150	150	150
<i>Subtotaal</i>	<i>150</i>	<i>150</i>	<i>150</i>	<i>150</i>
Totaal	2.250	3.150	3.150	3.150

Toelichting

1. Door de vermindering van € 300.000, wat ongeveer 10% van het totale budget is, zal het moeilijker worden om snel en effectief te reageren op meldingen van wegschade. Mogelijk worden op sommige plekken in de gemeente borden 'Pas op slecht wegdek' geplaatst om inwoners te waarschuwen voor een slecht(er) wegdek.
2. Door de vermindering van € 200.000, wat ongeveer 9% van het totale budget is, zal leiden tot het verminderen van het intensiveren van het groenonderhoud. Met de jaarlijkse raadsinformatiebrief 'Hart voor groen' wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van de ambitie om in 2026 tot kwaliteitsniveau B te komen.
3. De vermindering van € 150.000, wat ongeveer 30% van het totale budget is, heeft invloed op de frequentie van de werkzaamheden. We onderzoeken of met een andere manier van werken het negatieve effect op het straatbeeld beperkt kan blijven.
4. De verlaging met € 100.000 met 1/3 deel vermindert de ruimte om initiatieven vanuit inwoners en ondernemers op het gebied van duurzaamheid (financieel) te ondersteunen. Hieronder valt ook het inperken van de gevolgen van netcongestie.
5. De verwachting is dat het speelbeleid in Q2 2025 ter besluitvorming wordt voorgelegd. Aangezien de uitvoering pas na besluitvorming van start kan gaan wordt het budget voor 2025 bijgesteld met € 100.000.
6. Gemeenten zijn verplicht om in 2032 een Omgevingsplan te hebben. De vermindering van € 50.000 heeft tot gevolg dat er minder budget beschikbaar is voor de externe begeleiding bij het opstellen van het Omgevingsplan.
7. Dit bedrag is aanvullend op de € 170.000 uit de Kadernota. Er is minder budget beschikbaar voor het structureel vervangen van bomen. Hiermee blijven bomen die aan het einde van hun levensduur zijn langer staan. We nemen onderhoudsmaatregelen, zodat er geen onveilige situaties ontstaan.
8. De inzet van externe partijen voor het adviseren op het gebied van natuur en landschap is in beperkte mate mogelijk.
9. We verwachten minder kosten te maken in 2025 ten opzichte van 2024 omdat er beleidstaken dit jaar al worden uitgevoerd (bijvoorbeeld de controle erfgoed De Ronde Venen).
10. De impuls voor de aanpak van illegale bewoning op het bedrijventerrein wordt getemporeerd.
11. Er is minder budget beschikbaar voor de uitvoering van het Mobiliteits- en Verkeersveiligheidsplan. De uitvoeringsplannen (per dorp) moeten nog opgesteld worden.

12. Op basis van de bevindingen door Berenschot wordt is deze ombuiging een haalbare en realistische raming. Voor de overige maatschappelijke effecten wordt verwezen naar het raadsvoorstel Verbeter- en besparingsmogelijkheden in het sociaal domein.
13. De verlaging van het volledige budget zorgt ervoor dat de coördinatie van de maatschappelijke partners binnen de bestaande eigen ambtelijke capaciteit worden opgevangen. En leidt mogelijk tot uitstel van een aantal acties.
14. De verlaging met het budget met € 150.000, wat ongeveer 21% van het totale budget is, zorgt ervoor dat slechts in beperkte mate een impuls worden gegeven aan onze ICT. Wel blijft de basis op orde.

1.6 De lokale heffingen worden aanvullend verhoogd met 2%

Om de balans tussen het terugbrengen van de uitgaven en het verhogen van de inkomsten te bewaken is een aanvullende verhoging van alle lokale belastingen van circa € 290.000. Deze aanvullende verhoging van 2% heeft onderstaand effect op de verschillende belastingen.

Aanvullende verhoging lokale heffingen (bedragen x € 1.000)

	Opbrengst 2025	Aanvullende verhoging	Opbrengst 2025 na aanvullende verhoging met 2%
1. Onroerendezaakbelasting (woningen)	7.805	155	7.960
2. Onroerendezaakbelasting (niet-woningen)	5.295	105	5.400
3. Forensenbelasting	455	10	465
4. Roerende zaakbelasting	80	2	82
5. Parkeerbelasting	36	1	37
6. Landtoeristenbelasting	693	15	708
7. Watertoeristenbelasting	112	2	114
Totaal	14.476	290	14.766

Kanttekeningen

1.2 Op basis van het reële tarievenonderzoek Hulp in het Huishouden worden er nog extra uitgaven verwacht.

Via de raadsinformatiebrief reële tarievenonderzoek jeugd en Wmo van 9 juli 2024 is de raad geïnformeerd over de financiële consequenties van het tarievenonderzoek voor Jeugdhulp en Wmo. Ook is vermeld dat voor Hulp in het Huishouden er separaat een reële tarievenonderzoek uitgevoerd wordt. De uitkomsten van dit separate tarievenonderzoek worden eind 2024 verwacht. De extra uitgaven, die naar verwachting tussen de € 250.000 en € 350.000 liggen, worden in de Eerste bestuursrapportage 2025 verwerkt.

Financiën

Begrotingsresultaten 2025 - 2028 na het maatregelenpakket

Zoals hiervoor is vermeld is er voor 2025 sprake van een structureel sluitende begroting. Dit blijkt uit onderstaand overzicht.

Begrotingsresultaten (bedragen x € 1.000 en - = tekort en + = overschot)

	2025	2026	2027	2028
A. Tekorten volgens Kadernota 2025	-1.023	-5.311	-4.231	-3.802
B. Mutaties begroting 2025 - 2028	-1.496	-1.346	-1.064	-2.625
C. Voorlopige tekorten	-2.519	-6.657	-5.295	-6.427
D. Maatregelenpakket 2025 - 2028	2.540	3.440	3.440	3.440
E. Uitkomsten septembercirculaire gemeentefonds 2024	85	-115	20	480
F. Begrotingsresultaten 2025 - 2028	106	-3.332	-1.835	-2.507

De mutaties in de begroting zijn toegelicht in de 'Financiële analyse' van de programmabegroting 2025 en het maatregelenpakket maakt onderdeel uit van dit raadsvoorstel en is nader toegelicht in bijlage 2.

Ontwikkeling algemene reserve

Het maatregelenpakket en de uitkomsten septembercirculaire gemeentefonds 2024 hebben gevolgen voor de omvang van de algemene reserve.

Er zijn twee belangrijke opmerkingen: ten eerste, dat in de periode 2029 - 2030 ongeveer € 9 miljoen aan grondopbrengsten gerealiseerd zal worden, welke nog toegevoegd moeten worden aan de algemene reserve. Ten tweede, dat de begrotingsresultaten van 2024 - 2028 nog aan verandering onderhevig zijn.

Ontwikkeling algemene reserve 2024 - 2028 (bedragen x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027	2028
1. Stand per 1 januari	22.013	16.782	4.063	7.551	10.218
2. Te bestemmen rekening- en begrotingsresultaat (jaar -1)	-4.098	-5.978	106	-3.332	-1.835
3. Structurele mutaties	1.500	0	0	0	0
4. Incidentele mutaties	-2.633	-6.741	3.382	5.999	943
5. Stand per 31 december	16.782	4.063	7.551	10.218	9.326

Betrokkenheid en communicatie

De programmabegroting wordt via [de begrotingsapp](#) gedeeld met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en het bestuur. Na besluitvorming en het doorvoeren van het maatregelenpakket – inclusief de uitkomsten van de septembercirculaire – wordt de definitieve programmabegroting gepubliceerd op de gemeentelijke website. Daarnaast wordt een infographic gemaakt om de begroting in het kort en begrijpelijk samen te vatten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Vervolg

Na vaststelling van de programmabegroting stuurt het college de programmabegroting voor 15 november 2024 aan de toezichthouder, de provincie Utrecht. Vervolgens gaat het college aan de slag met de uitvoering van de acties. In de bestuursrapportages in 2025 wordt de raad geïnformeerd over de voortgang op inhoud, planning en geld. Bij het vaststellen van de programmarekening 2025 – in het voorjaar van 2026 – legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid in 2025.

Evaluatie

Niet van toepassing,

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van de gemeente De Ronde Venen

Marco Vonk
secretaris

Maarten Divendal
burgemeester